

# RONDREIS 2024 | DE PENTATEUCH

Metta Wierenga

Wat?	Wanneer?	Waar?
<b>Genesis</b> Het wereldbeeld van Genesis	15 februari	De Oude School
<b>Exodus, Leviticus, Numeri</b> Het verbond met God	29 februari	De Rank
<b>Deuteronomium</b> De terugblik van Mozes	21 maart	De Stigt

# WAT GAAN WE DOEN?

1. Het grote verhaal van de Bijbel en de rol van Tora
2. De structuur van Genesis
3. Het wereldbeeld en de schepping in 1:1-2:4
4. De hof van Eden en de zondeval in Genesis deel I (2:5-11:32)
5. De roeping van Abraham in Genesis deel II (12:1-50:26)

# HET GROTE VERHAAL VAN DE BIJBEL

Hoe zal God zegevieren over de menselijke rebellie?

## Schepping

**De ongehoorzaamheid / rebellie van de mens (zondeval)**

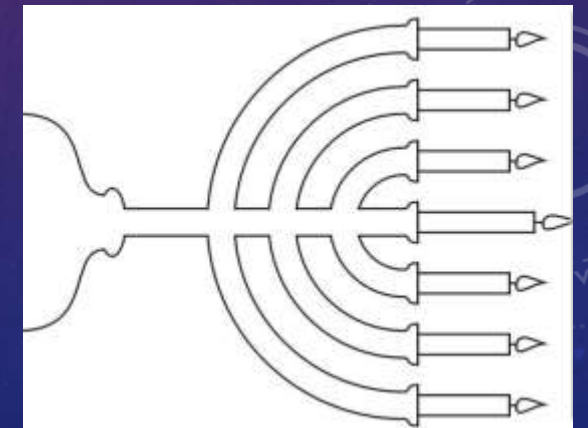
**God biedt redding aan via Israël**

God redt door Jezus Christus

God biedt redding aan via de kerk

Het oordeel

Herscheping



# 'OUDE TESTAMENT' / HEBREEUWSE BIJBEL / TNCH

Tora	Neviiem	CHetoevim
<b>De wet</b>	<b>De profeten</b>	<b>De geschriften</b>
De woorden van God <b><i>tot</i></b> de mens	De woorden van God <b><i>door</i></b> de mens	De woorden van de mens <b><i>tot God</i></b>
De priesterlijke stem	De profetische stem	De wijze stem

# DE ROL VAN DE TORA | GOD SPREEKT TOT DE MENS

## Deuteronomium 31

*24* Toen Mozes alle bepalingen van de wet op schrift had gesteld, *25* gaf hij de Levieten die de ark van het verbond met de HEER moesten dragen de volgende opdracht:

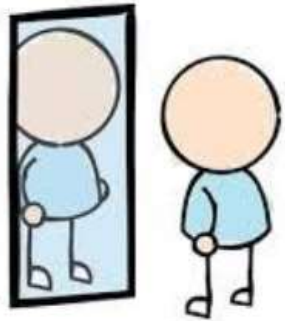
*26* 'Leg dit **Boek van de Tora** naast de ark van het verbond met de HEER, uw God; het moet daar blijven om **tegen dit volk te getuigen**.

*27* Want, Israël, ik weet hoe opstandig en onhandelbaar u bent: tijdens mijn leven hebt u zich al steeds tegen de HEER verzet, hoe zal het dan niet gaan na mijn dood!



# DE ROL VAN DE TORA | GOD SPREEKT TOT DE MENS

reflectie van Israël op Thora



geschiedenis van  
hoe God en het volk  
Israël omgaan met  
het verbond, de  
redding en roeping  
van Israël

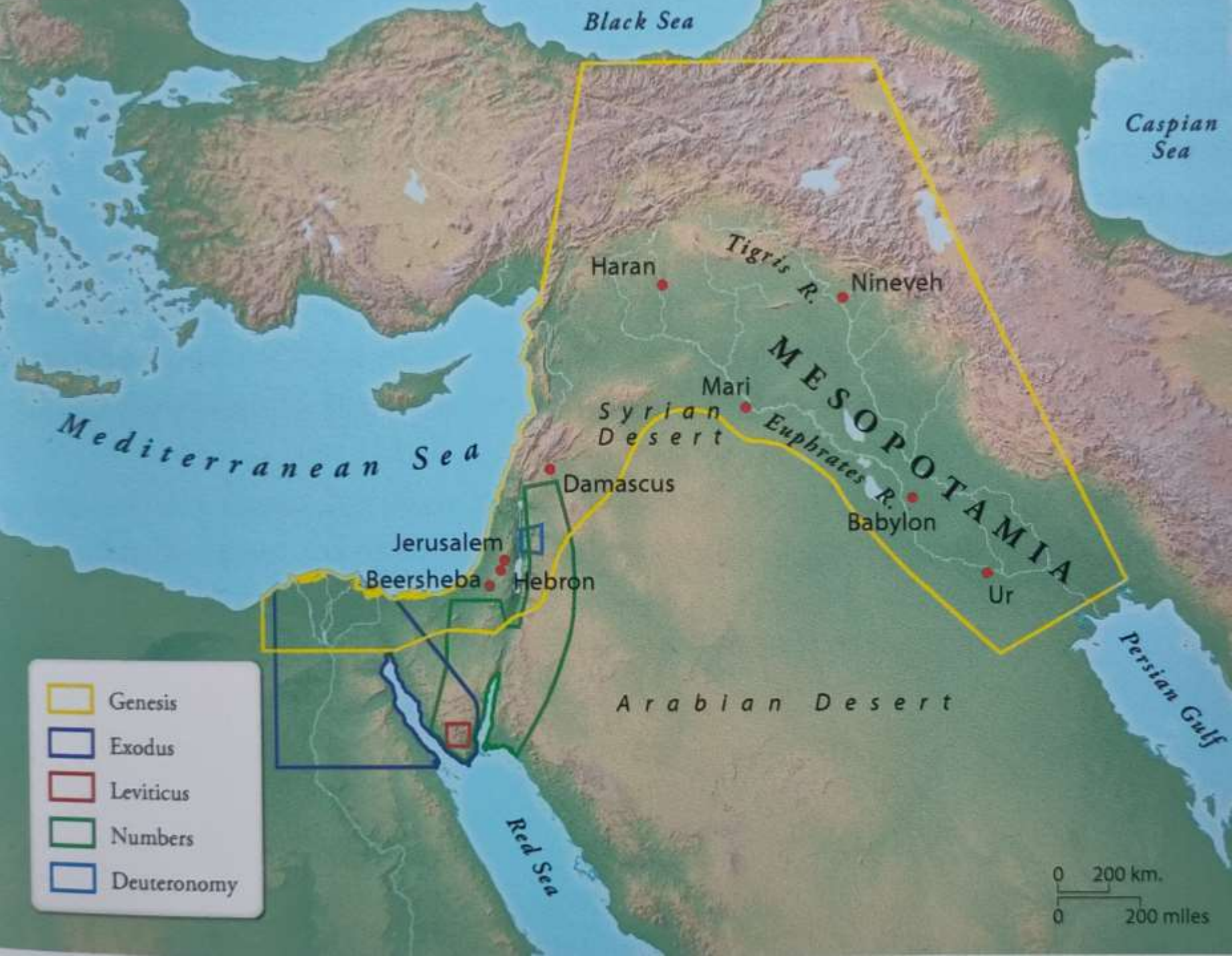


oproep van God aan Israël om  
terug te keren naar het verbond



roeping  
redding

THORA = VERBOND VAN GOD MET ISRAËL





# DE STRUCTUUR VAN GENESIS | DE TOLEDODFORMULE

Genesis 1-11		Genesis 12-50	
2:4	Dit is de geschiedenis van de <b>hemel en aarde</b>	25:12	Dit zijn de nakomelingen van <b>Ismael</b>
5:1	Dit is de lijst van <b>Adams</b> nakomelingen	25:19	Dit is de geschiedenis van Abrahams zoon <b>Isaak</b> en zijn nakomelingen
6:9	Dit is de geschiedenis van <b>Noach</b> en zijn nakomelingen	36:1, 36:9	Dit zijn de nakomelingen van <b>Ezau</b> , ook Edom genoemd Dit zijn de nakomelingen die Ezau, de stamvader van de Edomieten
10:1	Dit zijn de nakomelingen van <b>Sem, Cham en Jafet</b> , Noachs zonen	37:2	Dit is de geschiedenis van <b>Jakob</b> en zijn nakomelingen, vooral aandacht voor Jozef en Juda (Gen.49)
11:10	Dit zijn de nakomelingen van <b>Sem</b>		
11:27	Dit is de geschiedenis van <b>Terach</b> en zijn nakomelingen, nl Abraham		
Tijdsbestek van meer dan 1600 jaar		Vier generaties, ongeveer 360 jaar	



# WAT ZIJN WE AAN HET DOEN?

1. Het grote verhaal van de Bijbel en de rol van Tora
2. De structuur van Genesis
3. Het wereldbeeld en de schepping in 1:1-2:4
4. De hof van Eden en de zondeval in Genesis deel I (2:5-11:32)
5. De roeping van Abraham in Genesis deel II (12:1-50:26)

# HET WERELDBEELD EN DE SCHEPPING IN 1:1-2:4

**inspiratie**

**auteur**

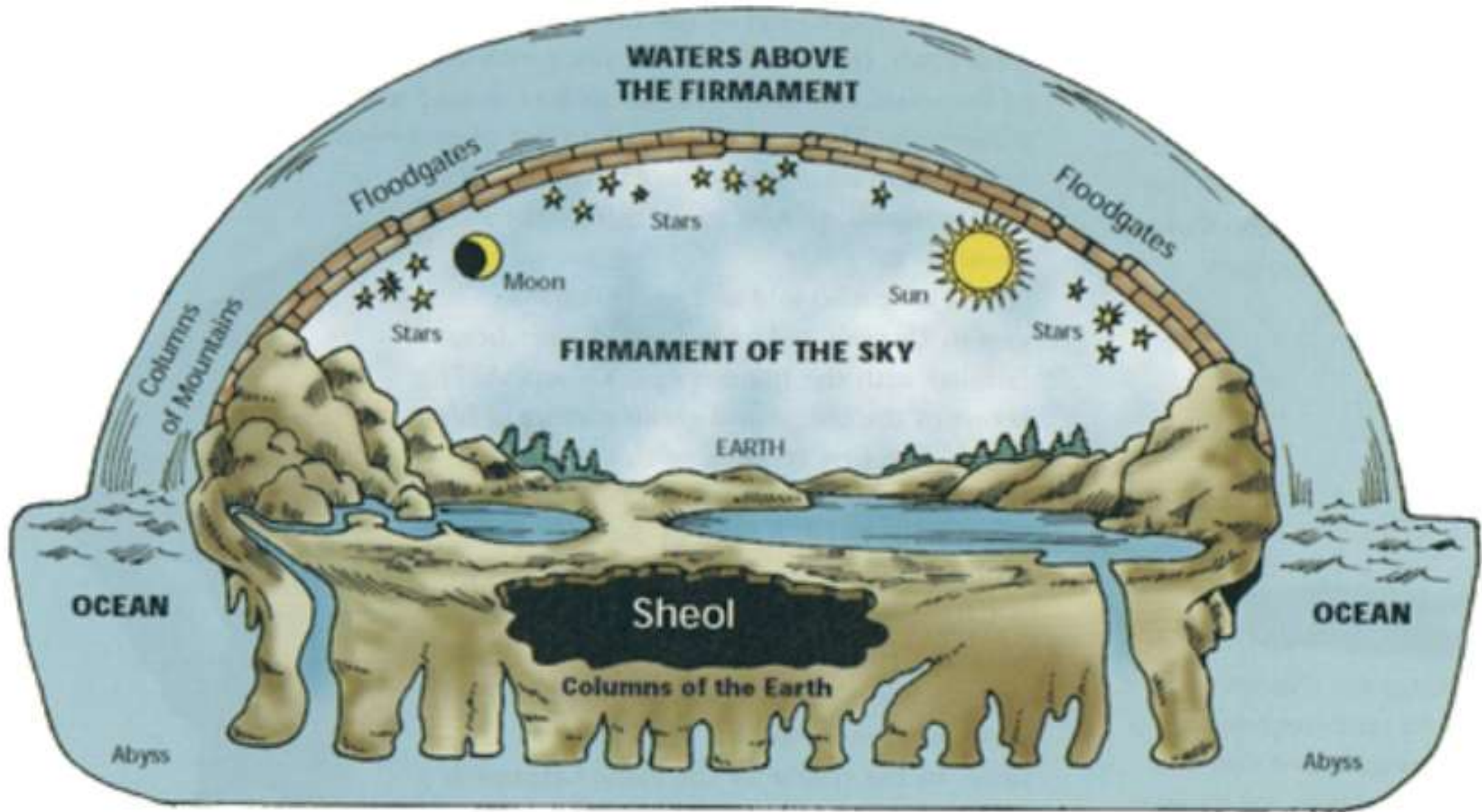
**in zijn wereld**

**werkelijkheid**

**van de tekst**

**lezers**

**in onze wereld**













Scheppingsverhaal van Israel	Andere scheppingsverhalen uit die tijd, bijvoorbeeld uit Babylonië en Egypte
God de Schepper staat buiten de schepping	De oorspronkelijke goden komen voort uit zout en zoet water, of schiepen zichzelf uit water
Zon, maan en sterren zijn door God geschapen	Zon en maan worden aanbeden als goden
De schepping is goed, heel goed	Godenwereld is hoger en goed, mensenwereld is lager en minderwaardig
Schepping ontstaan in harmonie, orde en rust	Wereld geschapen uit strijd
Schepping van de kosmos, universeel scheppingsverhaal	Schepping van eigen plek, plaatselijke god, uitbreiden van land is 'scheppen'

**Gezamenlijk:** oervloed, scheppen = chaos ordenen, goddelijk initiatief voor de schepping.

# HET WERELDBEELD EN DE SCHEPPING

Twee scheppingsverhalen:

- Genesis 1:1-2:4
- Genesis 2:4-25

# HET EERSTE SCHEPPINGSVERHAAL

Lees Genesis 1:1-2:4 en bespreek wat je opvalt





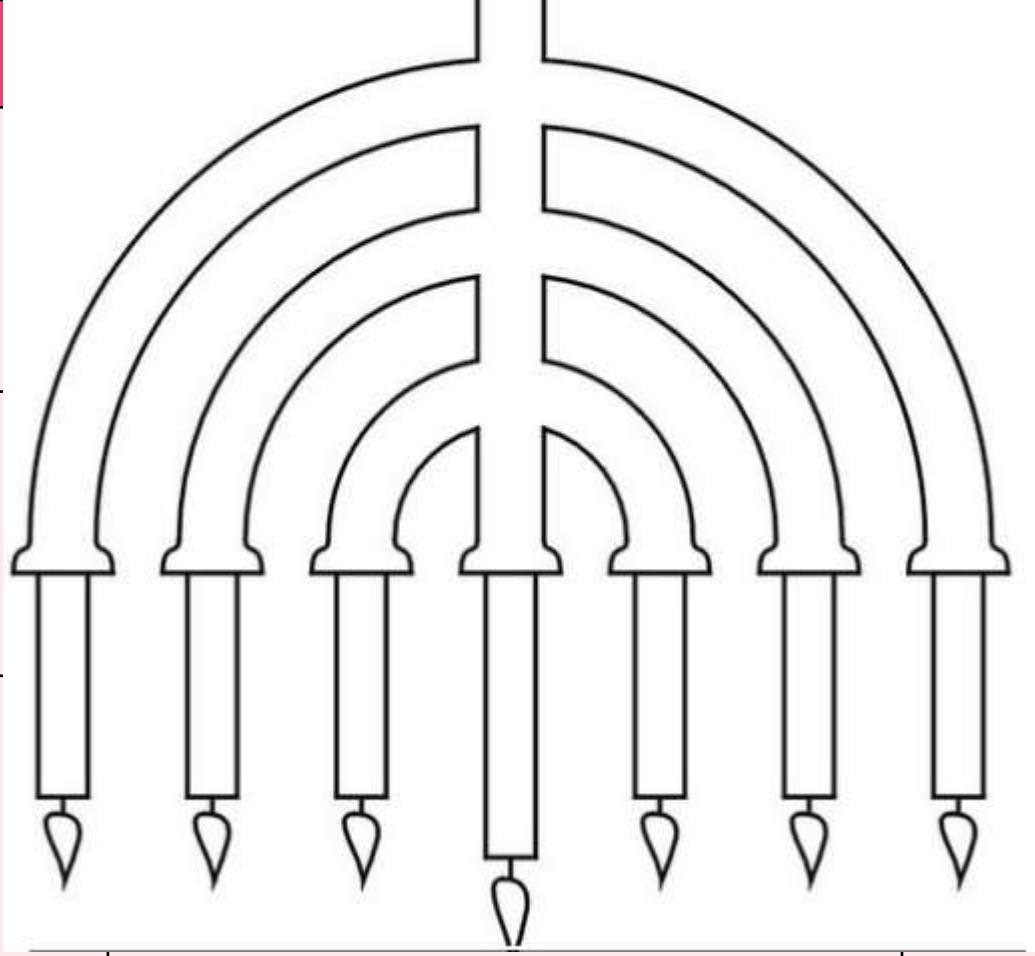
# HULPVVRAGEN BIJ DE BESPREKING VAN 1:1-2:4

- Welke persoon of personen speelt de hoofdrol?
- Wat gebeurt er? Zijn er verschillende scènes, zo ja, welke?
- Welke verbanden zie je in de tekst, bijvoorbeeld actie-> reactie
- Waar speelt het zich af?
- Wanneer speelt het zich af?
- Welke structuur zie je in de tekst?

dag	scheppingsdaad	dag	scheppingsdaad
1	licht duisternis 	4	zon maan
2	water gewelf 	5	vissen vogels
3	a. droog land b. vegetatie 	6	a. landdieren b. mens

7 rust

God voltooit op de zevende dag  
 zijn werk dat Hij heeft gedaan;  
 Hij houdt sabbat op de zevende dag  
 van al zijn werk dat Hij heeft gedaan.

dag		dag	scheppingsdaad
1		4 _____	z o n  m a a n
2		5	v i s s e n  v o g e l s
3		6 _____ _____	a. l a n d d i e r e n  b. m e n s

7 rust

God voltooit op de zevende dag  
zijn werk dat hij heeft gedaan;  
hij houdt sabbat op de zevende dag  
van al zijn werk dat hij heeft gedaan (= letterlijke vertaling uit het Hebreeuws)

<p>1. Laat er licht zijn!</p> <p><b>Scheiding</b> van licht en duisternis</p>	<p>Het licht <b>goed</b></p>	<p>Lampen <b>goed</b></p>	<p>4. <b>Lichten/lampen in de hemel</b></p> <p><b>Scheiding</b> van dag en nacht Tekens voor feesten, dagen, jaren <b>heersen</b></p>
<p>2. <b>Uitspansel</b></p> <p><b>Scheiding</b> tussen de wateren</p>		<p>Vogels en vissen <b>goed.</b></p>	<p>5. <b>Vissen en vogels</b> &amp; <b>zegen</b></p> <p>Vullen van water en hemelgewelf</p>
<p>3. Land en gewas</p> <p><b>Samenvloeien</b> van het water onder de hemel</p>	<p>Land en zee <b>goed</b> Gewas <b>goed</b></p>	<p>Dieren <b>goed.</b> Alles <b>heel goed</b></p>	<p>6. <b>Landdieren</b> en <b>mensen</b> &amp; <b>zegen</b> <b>heersen</b></p> <p>Vullen van het land</p>
<p>7. Voltooing, rust, <b>zegen</b></p>			



# WAT ZIJN WE AAN HET DOEN?

1. Het grote verhaal van de Bijbel en de rol van Tora
2. De structuur van Genesis
3. Het wereldbeeld en de schepping in 1:1-2:4
4. De hof van Eden en de zondeval in Genesis deel I (2:5-11:32)
5. De roeping van Abraham in Genesis deel II (12:1-50:26)

# HET TWEEDE SCHEPPINGSVERHAAL GENESIS 2:4B-25

- Zelfde begin: Er is alleen water
- Dan maakt JHWH God de mens uit stof van de aarde / klei en blaast die de levensadem in de neus
- JHWH God legt een tuin aan in het oosten en plaatst daar de mens
- JHWH God laat bomen met vruchten opschieten, inclusief de twee speciaal genoemde bomen
- JHWH God vormt dieren en vogels uit aarde
- De mens beziet en benoemt alle dieren, maar vindt geen die past
- JHWH God vormt uit de rib / zijkant van de mens een vrouw.









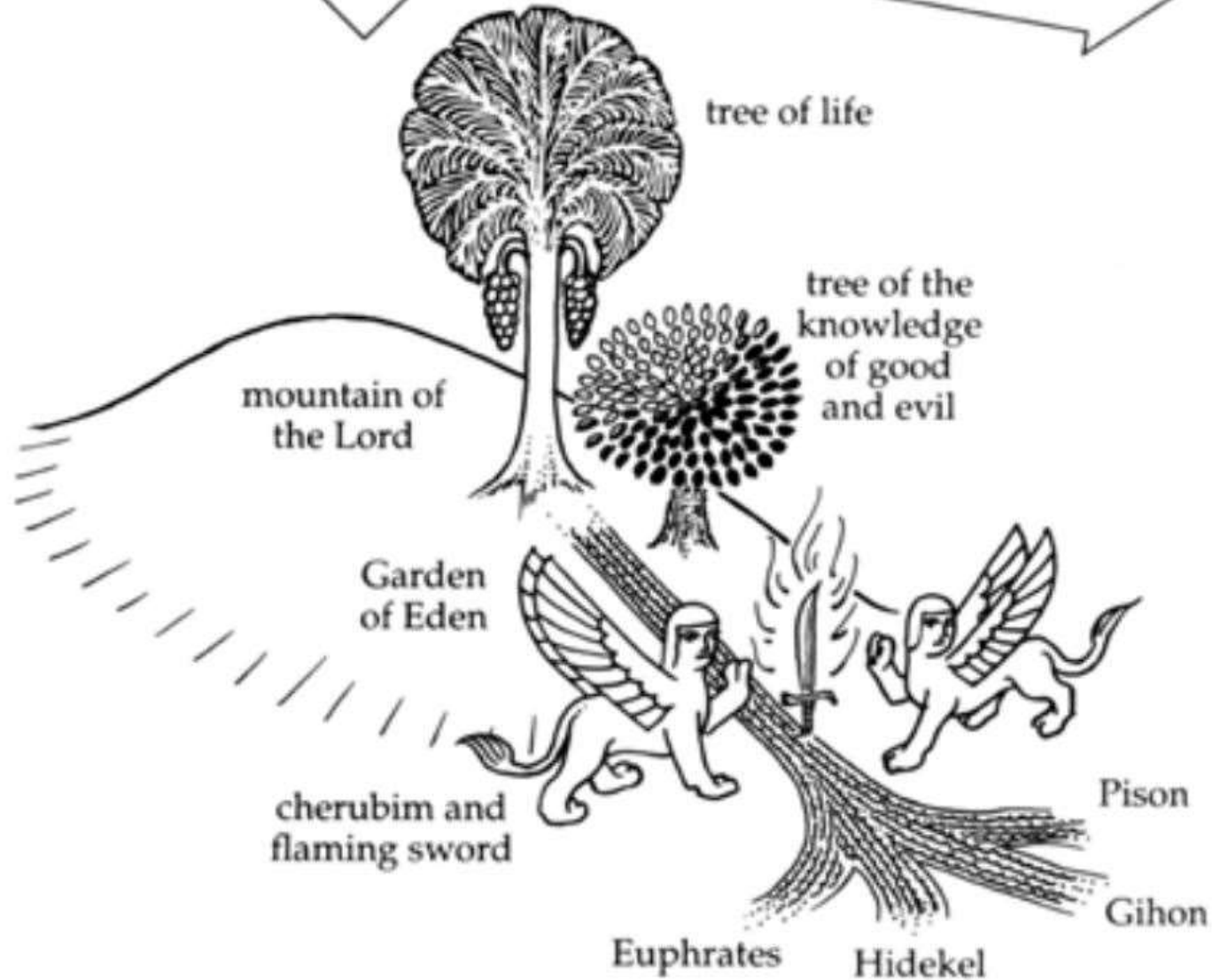






# CREATION

# FALL



## Adam en Eva

## Kain

De slang verleidt tot ongehoorzaamheid

‘zonde ligt op de loer, begerig om jou in haar greep te krijgen’

Je zult je man **begeren**,  
en hij zal over je **heersen**.’

Handel je slecht, dan ligt de zonde op de loer,  
**begerig om jou in haar greep te krijgen**; maar  
jij moet sterker zijn dan zij.’

Maar de HEER God riep de mens: ‘**Waar** ben je?’

<sup>9</sup>Toen vroeg de HEER: ‘**Waar** is Abel, je broer?’

**Vervloekt** is de akker om wat jij hebt gedaan,  
zwoegen zul je om ervan te eten,

Daarom: **vervloekt** ben jij! Ga weg van deze  
plek, ... al bewerk je het land, het zal je niets  
meer opbrengen.

<sup>23</sup>Daarom stuurde Hij de mens **weg** uit de tuin  
van Eden om de aarde waaruit hij was genomen  
te gaan bewerken. <sup>24</sup>En nadat Hij hem had  
weggejaagd, plaatste Hij **ten oosten** van de tuin  
van Eden de cherubs en het heen en weer  
flitsende, vlammeende zwaard. Zij moesten de  
weg naar de levensboom bewaken.

<sup>16</sup>Toen ging Kain bij de HEER **vandaan** en hij  
vestigde zich in Nod, een land **ten oosten** van  
Eden.



# PATROON IN GENESIS 1-11

	Menselijke zonde		Consequentie
Gen. 1-3	Rebellie, als God willen zijn	➔	Kennis van goed en kwaad. Het land en de slang vervloekt. Niet meer bij de levensboom.
Gen. 4-5	Kain vermoordt Abel, Lamech schept op	➔	Moord, Wraaklust.
Gen. 6-9	Alle mensen zijn en doen slecht	➔	Dood en verderf door de vloed.
Gen. 10-11	De toren van Babel	➔	Niet meer één taal. Niet meer bij elkaar.

# De hof van Eden

## DE BEWEGING VAN GENESIS 1 TOT 11

	Zonde	→	Consequentie
Gen. 1-3	Rebellie, willen zijn	→	Kennis van goed en kwaad. Het land vervloekt. Niet meer bij de levensboom.
Gen. 4-5	Kaïn vermoordt Abel, Lamech schept op	→	Moord, klust.
Gen. 6-9	Alle mensen zijn en doen slecht	→	Dood door de vloed.
Gen. 10-11	De toren van Babel		Niet meer één Niet meer bij elkaar.

**Babel**



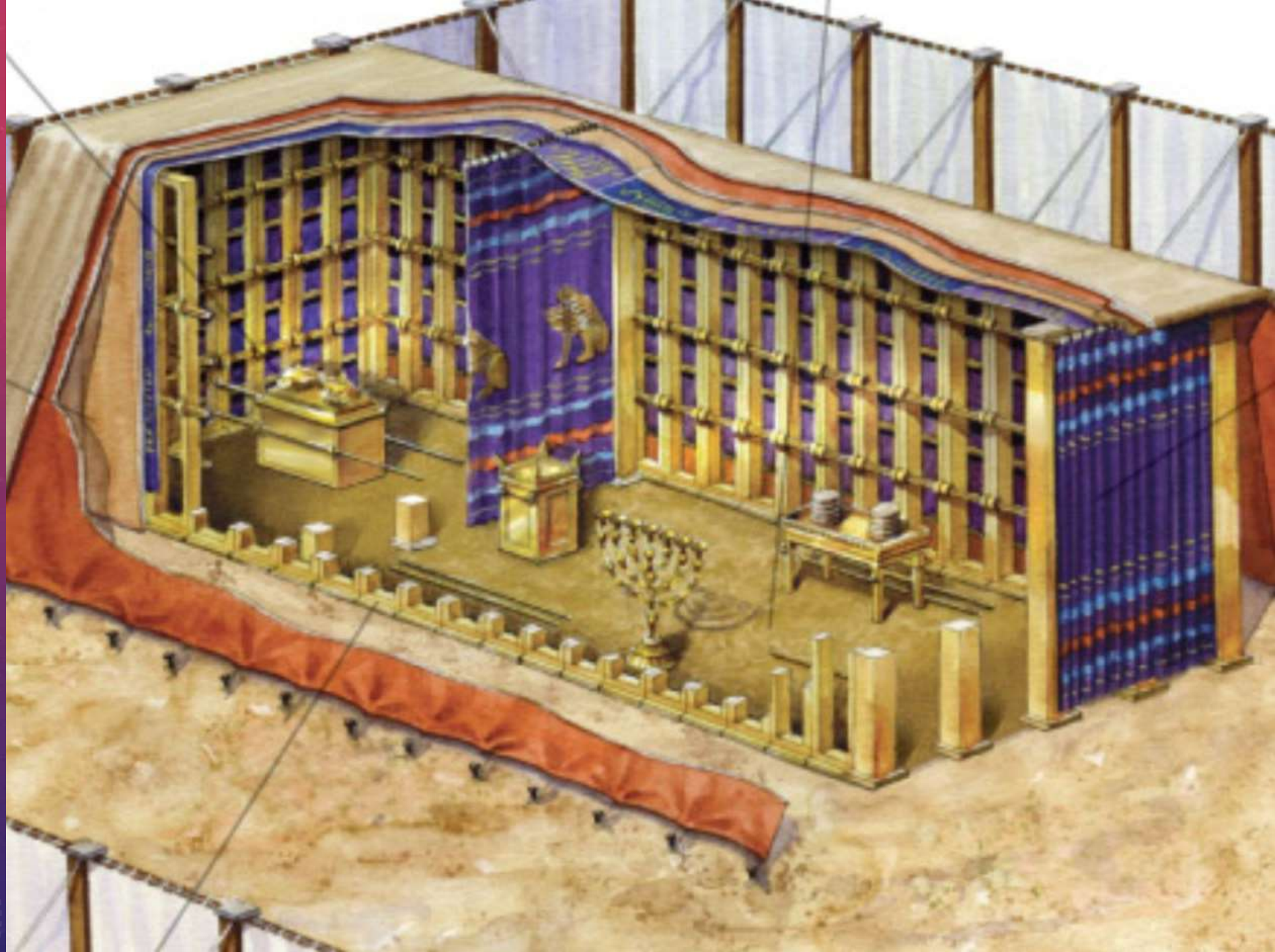


# GODS RESPONS OP DE MENS

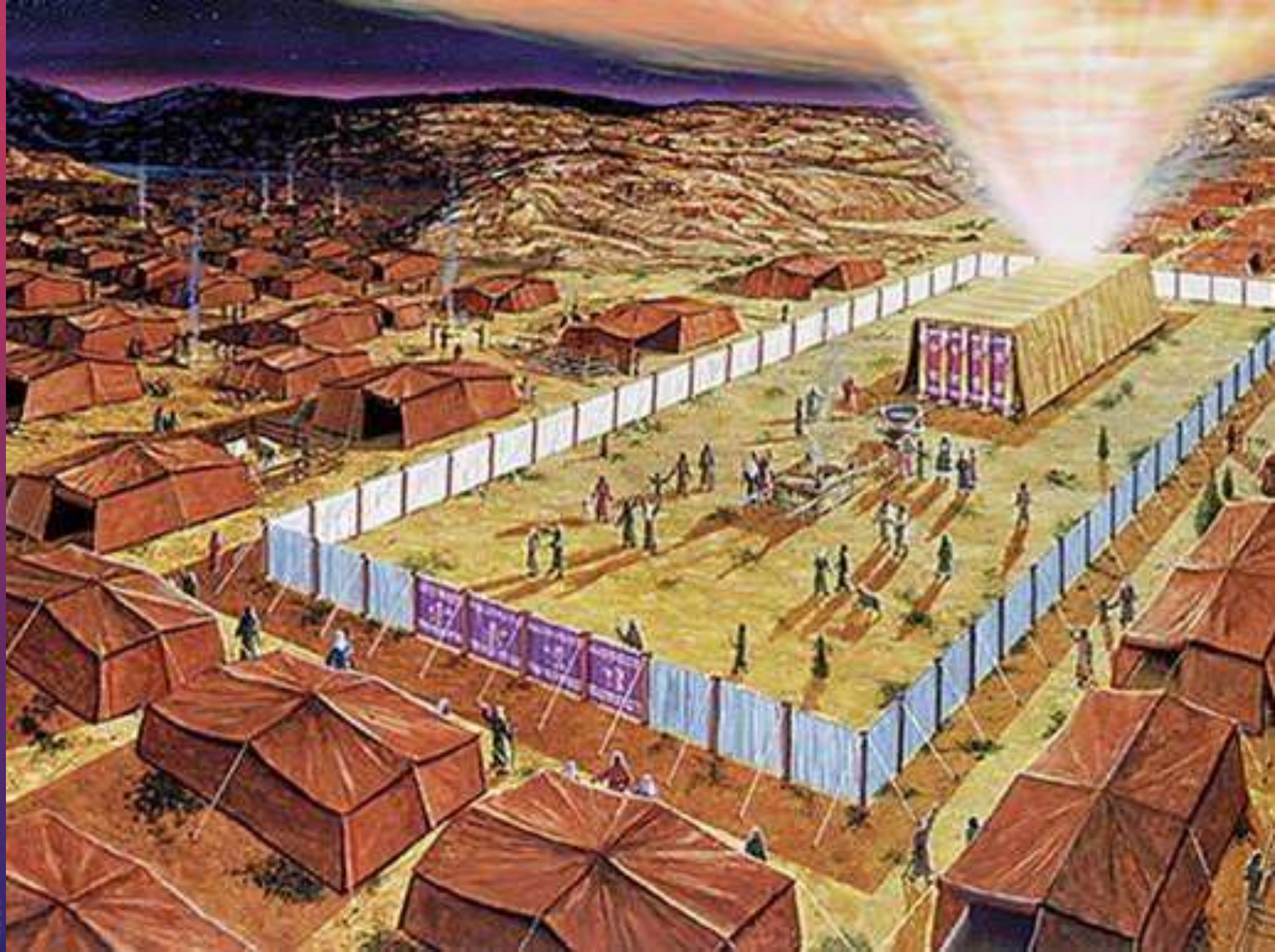
	Menselijke zonde	Gevolg	Genade
Gen. 1-3	Rebellie, als God willen zijn	Kennis van goed en kwaad. Het land vervloekt.	De slang wordt overwonnen, maar pas in de toekomst.
Gen. 4-5	Moord op Abel, Lamech	Dood en wraak.	Henoch en Noach.
Gen. 6-9	Alle mensen zijn en doen slecht	God is gekwetst. De vloed.	Verbond met Noach en de schepping.
Gen. 10-11	De toren van Babel	Verstrooiing.	Eén van de stammen is Abraham













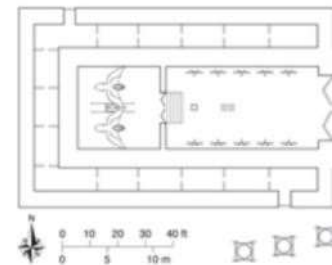
around the walls of the levels. The lower level was 3 m wide, the middle level was 9 m wide, and the upper level was 10.5 feet (3.2 m) high.

Two ornate wooden doors, overlaid with gold, separated the inner sanctuary from the nave (1 Kings 6:31–32).

The nave had clerestory windows with recessed frames (1 Kings 6:4).

The vestibule was 30 feet (9.1 m) wide and 15 feet (4.6 m) deep (1 Kings 6:3; cf. 2 Chron. 3:4)

Temple Floor Plan



The hollow bronze pillar on the north was called "Boaz," and the one on the south was called "Jachin" (1 Kings 7:21; cf. 2 Chron. 3:17).

Two ornate wooden, folding doors, overlaid with gold, separated the nave from the vestibule (1 Kings 6:33–35).

The bronze altar was 15 feet (4.6 m) long and wide.

The Most Holy Place) was a 30-foot (9.1 m) long and 15-foot (4.6 m) wide room (1 Kings 6:15–29; 2 Chron. 3:8–14). Such rooms were common in the temples of the ancient Near East. Two such rooms were on either side of the ark, each with a 15-foot (4.6-m) wingspan (1 Kings 6:21; cf. 2 Chron. 5:2–14).

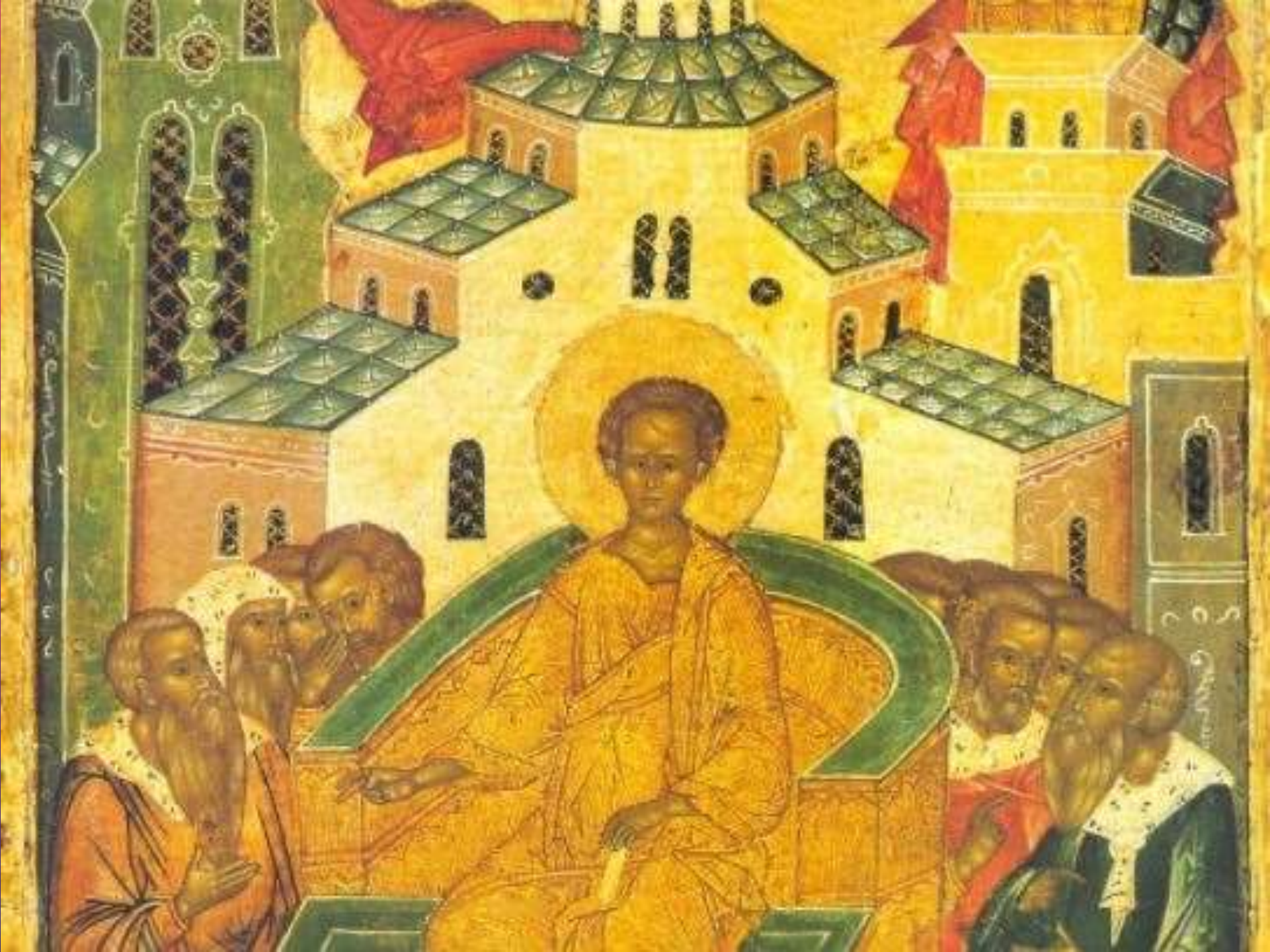
The bronze table was 60 feet (18.3 m) long and 30 feet (9.1 m) wide (1 Kings 6:18; cf. 2 Chron. 3:5–7). It contained the golden table for the bread of the Presence; and there were five on the north and five on the south (1 Kings 6:17).

The "Sea" was a metal basin 7.5 feet (2.3 m) tall and 10 feet (3.0 m) in diameter (1 Kings 7:23–26).

## SOLOMON'S TEMPLE

Solomon began to build "the house of the Lord" in Jerusalem on Mount Moriah in the spring of 967 or 966 B.C. (1 Kings 6:1; cf. 2 Chron. 3:1). He completed it seven years later, in the fall of 960 B.C. (1 Kings 6:38). The temple itself, not including the surrounding courts, was 90 feet (27.4 m) long, 30 feet (9.1 m) wide, and 30 feet (9.1 m) high. It resided in the middle of a court with











# WAT ZIJN WE AAN HET DOEN?

1. Het grote verhaal van de Bijbel en de rol van Tora
2. De structuur van Genesis
3. Het wereldbeeld en de schepping in 1:1-2:4
4. De hof van Eden en de zondeval in Genesis deel I (2:5-11:32)
5. De roeping van Abraham in Genesis deel II (12:1-50:26)

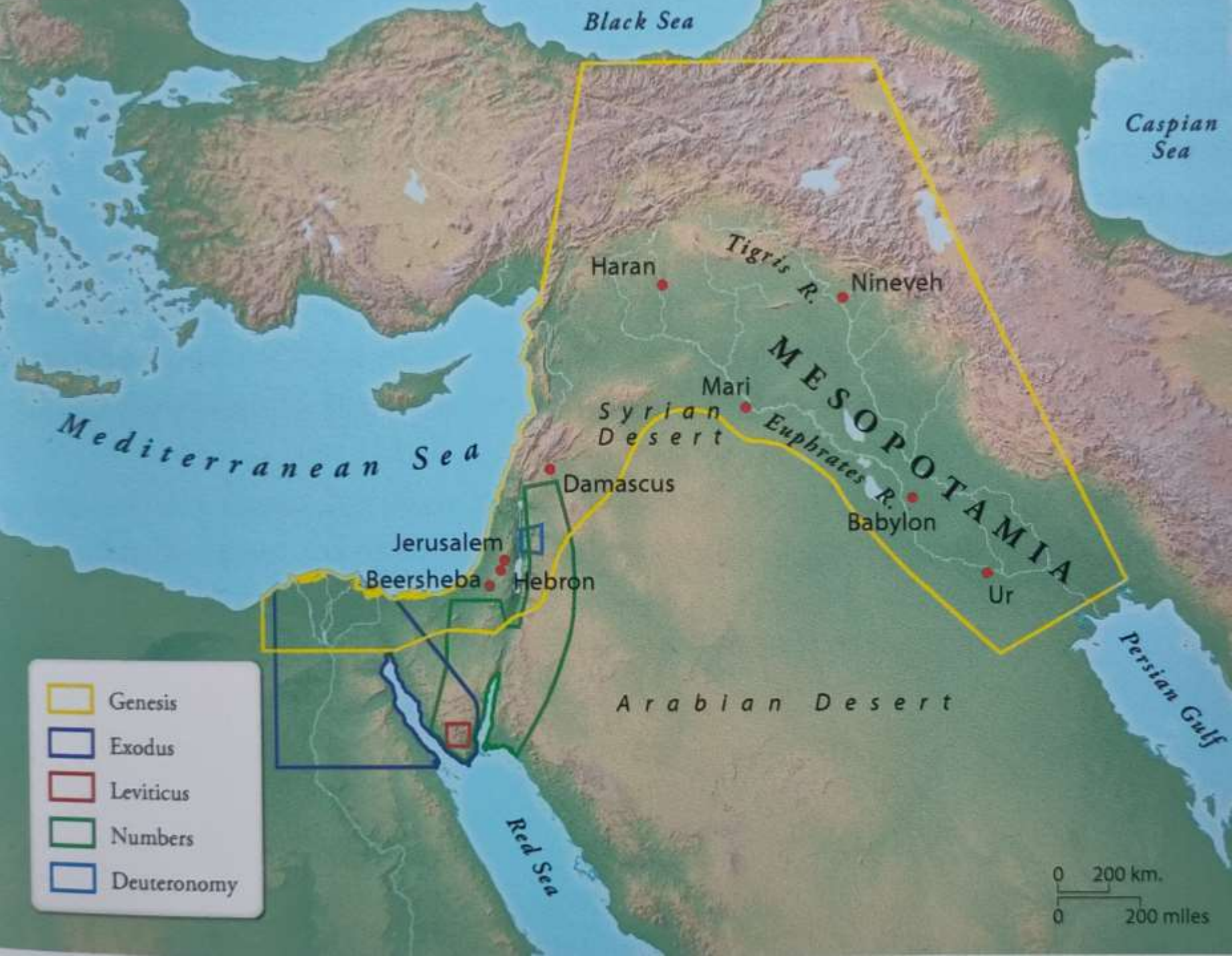
# GODS RESPONS OP DE MENS

	Menselijke zonde	Gevolg	Genade
Gen. 1-3	Rebellie, als God willen zijn	Kennis van goed en kwaad. Het land vervloekt.	De slang wordt overwonnen, maar pas in de toekomst.
Gen. 4-5	Moord op Abel, Lamech	Dood en wraak.	Henoch en Noach.
Gen. 6-9	Alle mensen zijn en doen slecht	God is gekwetst. De vloed.	Verbond met Noach en de schepping.
Gen. 10-11	De toren van Babel	Verstrooiing.	Eén van de stammen is Abraham, die tot zegen zal zijn
Gen. 12 en verder	Abraham -> Israël -> Jezus weerstaat de duivel en overwint de dood -> door zijn Geest is Hij in ons		



# DE STRUCTUUR VAN GENESIS | DE TOLEDODFORMULE

Genesis 1-11		Genesis 12-50	
2:4	Dit is de geschiedenis van de <b>hemel en aarde</b>	12	<b>De roeping van Abraham</b>
5:1	Dit is de lijst van <b>Adams</b> nakomelingen	25:12	Dit zijn de nakomelingen van <b>Ismael</b>
6:9	Dit is de geschiedenis van <b>Noach</b> en zijn nakomelingen	25:19	Dit is de geschiedenis van Abrahams zoon <b>Isaak</b> en zijn nakomelingen
10:1	Dit zijn de nakomelingen van <b>Sem, Cham</b> en <b>Jafet</b> , Noachs zonen	36:1,	Dit zijn de nakomelingen van <b>Ezau</b> , ook Edom genoemd
11:10	Dit zijn de nakomelingen van <b>Sem</b>	37:2	Dit is de geschiedenis van <b>Jakob</b> en zijn nakomelingen, vooral aandacht voor <b>Jozef</b> en <b>Juda</b> (Gen.49)
11:27	Dit is de geschiedenis van <b>Terach</b> en zijn nakomelingen, nl Abraham		
Tijdsbestek van meer dan 1600 jaar		Vier generaties, ongeveer 360 jaar	



# WAT HEBBEN WE GEDAAN?

1. Het grote verhaal van de Bijbel en de rol van Tora
2. De structuur van Genesis
3. Het wereldbeeld en de schepping in 1:1-2:4
4. De hof van Eden en de rebellie in Genesis deel I (2:5-11:32)
5. De roeping van Abraham in Genesis deel II (12:1-50:26)



# RONDREIS 2024 | DE PENTATEUCH

Metta Wierenga

Wat?	Wanneer?	Waar?
<b>Genesis</b> Het wereldbeeld van Genesis	15 februari	De Oude School
<b>Exodus, Leviticus, Numeri</b> Het verbond met God	29 februari	De Rank
<b>Deuteronomium</b> De terugblik van Mozes	21 maart	De Stigt